TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Kỳ vọng và thách thức khi Hiệp định EVFTA được thực thi

05:47 10/06/2020

EVFTA là một Hiệp định toàn diện, chất lượng cao, cân bằng về lợi ích cho cả Việt Nam và EU. Để EVFTA thật sự là một động lực cải cách, cần đầu tư cho các trụ cột, gồm: nền tảng quốc gia cho năng lực cạnh tranh, hoàn thiện thể chế, nâng cấp cơ sở hạ tầng và chất lượng nguồn nhân lực.

Cơ hội cho nền kinh tế tăng tốc trở lại

Ngày 8/6, Quốc hội phê chuẩn hai hiệp định EVFTA và EVIPA. Việc phê chuẩn hai Hiệp định với Liên minh châu Âu được đánh giá sẽ đem lại cho nước ta nhiều lợi ích, thúc đẩy gia tăng thương mại hai chiều giữa hai bên, đồng thời tiếp tục khẳng định vai trò và vị thế địa - chính trị quan trọng của Việt Nam trong khu vực cũng như trên trường quốc tế.

Theo quy định, EVFTA sẽ chính thức có hiệu lực vào ngày đầu tiên của tháng thứ hai sau khi hai bên thông báo cho nhau về việc hoàn thành các thủ tục pháp lý nội bộ, hoặc thống nhất về một thời điểm khác. Và khi đó, cánh cửa vào thị trường nhập khẩu lớn thứ hai thế giới sẽ được mở rộng hơn cho các doanh nghiệp Việt Nam. Nền kinh tế cũng có thêm động lực tăng trưởng mới sau giai đoạn khó khăn do dịch Covid-19.

Nhiều chuyên gia kinh tế nhận định rằng, tăng trưởng kinh tế năm nay khó đạt được mục tiêu đã đề ra. Trong bối cảnh đó, EVFTA được đưa vào thực thi mang ý nghĩa quan trọng giúp bù đắp sự suy giảm của nền kinh tế. Từ phía doanh nghiệp, EVFTA còn mang đến cơ hội đa dạng hóa thị trường cho doanh nghiệp, giúp doanh nghiệp lấy lại đà tăng trưởng sau dịch bệnh.

Ông Lương Hoàng Thái, Vụ trưởng Vụ Chính sách thương mại đa biên (Bộ Công Thương) cho rằng: EVFTA là một Hiệp định toàn diện, chất lượng cao, cân bằng về lợi ích cho cả Việt Nam và EU, đồng thời phù hợp với các quy định của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO).

Đối với xuất khẩu của Việt Nam, ngay khi Hiệp định có hiệu lực, EU sẽ xóa bỏ thuế nhập khẩu đối với khoảng 85,6% số dòng thuế, tương đương 70,3% kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang EU. Sau 7 năm kể từ khi Hiệp định có hiệu lực, EU sẽ xóa bỏ thuế nhập khẩu đối với 99,2% số dòng thuế, tương đương 99,7% kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam. Đối với khoảng 0,3% kim ngạch xuất khẩu còn lại, EU cam kết dành cho Việt Nam hạn ngạch thuế quan với thuế nhập khẩu trong hạn ngạch là 0%.

Như vậy, có thể nói gần 100% kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang EU sẽ được xóa bỏ thuế nhập khẩu sau một lộ trình ngắn. Cho đến nay, đây là mức cam kết cao nhất mà một đối tác dành cho ta trong các hiệp định FTA đã được ký kết. Lợi ích này đặc biệt có ý nghĩa khi EU liên tục là một trong hai thị trường xuất khẩu lớn nhất của ta hiện nay.

Nghiên cứu của Bộ Kế hoạch và Đầu tư cho thấy nếu các cam kết về cắt giảm thuế quan và phi thuế quan được thực thi triệt để thì tăng trưởng kinh tế của Việt Nam sẽ được cải thiện trong cả ngắn hạn, trung hạn và dài hạn. EVFTA dự kiến sẽ góp phần làm GDP tăng thêm ở mức bình quân từ 2,18 đến 3,25% (cho

giai đoạn 5 năm đầu thực hiện), 4,57-5,30% (cho giai đoạn 5 năm tiếp theo) và 7,07-7,72% (cho giai đoạn 5 năm sau đó).

Về xuất khẩu, EVFTA dự kiến giúp kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang EU tăng thêm khoảng 42,7% vào năm 2025 và 44,37% vào năm 2030 so với không có Hiệp định. Xét về tổng thể, EVFTA sẽ góp phần giúp đa dạng hóa thị trường của ta để không bị phụ thuộc quá nhiều vào một thị trường nào, từ đó giúp bảo đảm an ninh kinh tế của Việt Nam.

Cùng đó, các cam kết rộng và sâu về đầu tư của Hiệp định sẽ giúp Việt Nam tiếp tục đổi mới cơ cấu kinh tế, hoàn thiện thể chế và môi trường kinh doanh ở Việt Nam, tạo thuận lợi cho các nhà đầu tư EU kinh doanh tại Việt Nam. Điều này sẽ thúc đẩy dòng vốn FDI từ EU vào Việt Nam tăng trong thời gian tới.

Giám đốc Công ty TNHH giày Tuấn Việt Trần Văn Tắc cho biết, đơn vị làm hàng xuất khẩu chủ yếu vào thị trường Mỹ và EU nên đang trông chờ rất nhiều vào tín hiệu thị trường. Nhất là giai đoạn chịu ảnh hưởng nặng nề của dịch Covid-19 đã làm đứt gãy chuỗi cung ứng toàn cầu như hiện nay, khi EVFTA có hiệu lực cùng với dịch bệnh được khống chế, chắc chắn tín hiệu xuất khẩu sẽ tốt hơn vì các mặt hàng da giày được miễn giảm thuế sẽ giúp tăng sức cạnh tranh của doanh nghiệp. Tùy từng chủng loại mặt hàng sẽ có những lợi thế khác nhau.

Chẳng hạn, đối với mặt hàng giày vải, khi hiệp định có hiệu lực, sẽ được giảm thuế xuống 0%; còn các loại giày có da lại có lộ trình giảm dần từ năm đến bảy năm. Hiện đơn vị đang xuất khẩu sản phẩm đi hơn 50 nước trên thế giới, trong đó chủ yếu là thị trường I-ta-li-a, do đó, đây là “cơ hội vàng” để doanh nghiệp mở rộng thị phần, tăng sức cạnh tranh trên thị trường. Công ty Tuấn Việt cũng đã chủ động thông tin cho các đối tác, khách hàng EU biết để chuẩn bị, xúc tiến các đơn hàng trong thời gian sắp tới.

Bà Phan Thị Thanh Xuân, Phó Chủ tịch kiêm Tổng thư ký của Hiệp hội Da – Giày – Túi xách Việt Nam (Lefaso) cho biết: Hiệp định EVFTA là một hiệp định rất quan trọng với ngành da giày của Việt Nam vì đây sẽ là cú huých giúp khôi phục lại nền sản xuất của ngành và giúp cho tăng trưởng xuất khẩu, bù đắp lại những thiệt hại do đại dịch COVID-19 gây ra từ đầu năm cho đến nay.

Theo đánh giá, 5 tháng đầu năm, xuất khẩu của ngành da giày bị sụt giảm tới hơn 10%, tháng 4 giảm 21% và tháng 5 giảm sâu 50%, chính vì vậy mà Hiệp định được thực thi càng sớm thì sẽ càng giúp giúp doanh nghiệp của chúng ta đẩy nhanh được xuất khẩu, đặc biệt vào thị trường châu Âu khi thị trường này chiếm gần 30% tỷ trọng kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam. Chúng tôi kỳ vọng từ nay cho đến cuối năm, bù đắp của thị trường châu Âu sẽ giúp cho ngành

tăng trưởng trở lại và duy trì mức tăng trưởng 10% cho những tháng cuối năm.

Tuy nhiên, chúng tôi nhìn nhận rõ với doanh nghiệp nhỏ và vừa của Việt Nam, thì EVFTA là cơ hội lớn nhưng tiềm lực và nội lực của các doanh nghiệp hiện nay còn phải cải thiện nhiều thì mới tiếp cận được thị trường xuất khẩu có cam kết rất sâu rộng cũng như điều kiện gia nhập thị trường cao như châu Âu.

Về lâu dài, cần phát triển công nghiệp hỗ trợ vì với doanh nghiệp nhỏ và vừa, tiềm lực tài chính không đủ để tự chủ trong sản xuất nguyên phụ liệu tại Việt Nam, chính vì vậy chiến lược và khu công nghiệp phục vụ nguyên phụ liệu cho sản xuất là cần thiết. Đồng thời, doanh nghiệp cần tham gia chuỗi liên kết trong và ngoài nước, liên kết chặt chẽ hơn với nguồn cung trong và ngoài nước để có được những ứng phó kịp thời với biến động xảy ra.

Để EVFTA thật sự là một động lực cải cách

Chủ tịch Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) Vũ Tiến Lộc nhận định: “EVFTA được ví như con đường cao tốc để chúng ta hội nhập với EU, đem lại cơ hội hiện thực hóa những kỳ vọng bứt phá của thời kỳ phục hồi kinh tế sau đại dịch. Khi Quốc hội biểu quyết phê chuẩn hiệp định cũng là bấm nút thông xe cho con đường cao tốc quan trọng này, nhưng đây không phải con đường miễn phí.

Để tận dụng được những cơ hội, chúng ta phải đầu tư. Thông xe mới chỉ là mở lối đi, còn rất nhiều việc phải làm để đoàn xe doanh nghiệp và cả nền kinh tế có thể vận hành trơn tru, hiệu quả. Về phía Chính phủ, cần xây dựng ngay các luật, nghị định, thông tư,... nội luật hóa các cam kết như là những “đường gom”, “lối mở” để xe có thể chạy vào cao tốc. Không thể tái diễn tình trạng như việc thực thi CPTPP đã hơn một năm nhưng văn bản hướng dẫn vẫn còn “lỡ hẹn””.

Để EVFTA thật sự là một động lực cải cách, cần đầu tư cho các trụ cột, gồm: nền tảng quốc gia cho năng lực cạnh tranh, hoàn thiện thể chế, nâng cấp cơ sở hạ tầng và chất lượng nguồn nhân lực. Về phía doanh nghiệp, phải bỏ chi phí tìm hiểu cơ hội, thách thức từ hiệp định này, đầu tư thay đổi nguồn cung và chuỗi sản xuất đáp ứng đúng tiêu chuẩn của hiệp định. Doanh nghiệp cũng có thể mất thêm chi phí tuân thủ để đáp ứng các yêu cầu ngày càng cao hơn về lao động và môi trường. EVFTA chỉ mở ra con đường giao thương thuận lợi, không tự nhiên mang đến thành công cho bất cứ doanh nghiệp nào không đủ sức cạnh tranh.

Bà Nguyễn Thị Thu Trang, Giám đốc Trung tâm WTO và Hội nhập, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) nhận định: Hiện nay Việt Nam như

“lò xo” chuẩn bị bật trở lại sau đại dịch, có lợi thế cạnh tranh nhất định so với các nước khác. Với hiệp định EVFTA, các doanh nghiệp Việt Nam còn có lợi thế khác như bằng việc mở cửa thị trường cho hàng hóa EU, Việt Nam có thể tiếp cận nguyên phụ liệu, máy móc, thiết bị với giá thấp, từ đó là cơ hội tiết kiệm chi phí sản xuất, tăng cơ hội cạnh tranh hàng hóa của Việt Nam. Bên cạnh đó, việc mở cửa dịch vụ, những dịch vụ sản xuất như logistics, hỗ trợ tài chính ngân hàng được suôn sẻ hơn, cạnh tranh hơn, giúp cho DN Việt tiết kiệm chi phí sản xuất, từ đó có thể có sức cạnh tranh hơn.

Tuy nhiên, EU được xác định là thị trường kỹ tính và không phải DN nào cũng tiếp cận được. Đối với DN chưa từng tiếp cận thị trường EU, đây là thách thức lớn. Để tiếp cận thị trường, giá chỉ là một câu chuyện mà còn cả vấn đề thương hiệu, mẫu mã, chất lượng và cách xúc tiến tiếp cận với khách hàng, tiếp cận được vào hệ thống phân phối. Tất cả câu chuyện này DN phải làm. EVFTA là cơ hội nhưng không phải là đũa thần kỳ giải quyết được.

Theo ông Nguyễn Kim Hùng, chủ tịch Kim Nam Group: Để doanh nghiệp nhỏ và vừa tiếp cận cơ hội từ EVFTA và các hiệp định thương mại, cần phải có ba chương trình hành động, tập trung vào thị trường marketing và sale, nâng cao năng lực vốn và quản trị.

"Chúng tôi mong muốn Bộ Công thương làm việc với các cơ quan liên quan, xây dựng bộ quản trị doanh nghiệp quốc gia, phân loại rõ doanh nghiệp ở cấp nào, đạt được điều kiện gì thì sẽ có ưu đãi gì cho FTA này. Hiện nay thương hiệu và sản phẩm của doanh nghiệp nhỏ và vừa chưa được bảo hộ, nếu chúng ta có tiêu chuẩn của doanh nghiệp thì Bộ có thể bảo hộ được thương hiệu cho các doanh nghiệp đạt chuẩn, khi đó giá thành bán của sản phẩm cũng khác vì hiện thường bán qua thương lái chứ chưa bán được trực tiếp.

Đồng thời, mong muốn Bộ sẽ dành kinh phí xây dựng dữ liệu doanh nghiệp trong nước và nước ngoài. Doanh nghiệp trước khi muốn xuất khẩu vào thị trường nào sẽ tham khảo xem mình có thực hiện được không, khả năng ra sao. Hiện doanh nghiệp nhỏ và vừa cũng khó tiếp cận với đội ngũ chuyên gia hỗ trợ, nên rất cần có các chuyên gia chia sẻ thông tin nâng cao năng lực doanh nghiệp trong hoạt động kinh doanh", ông Hùng nói.

Hoan Nguyễn